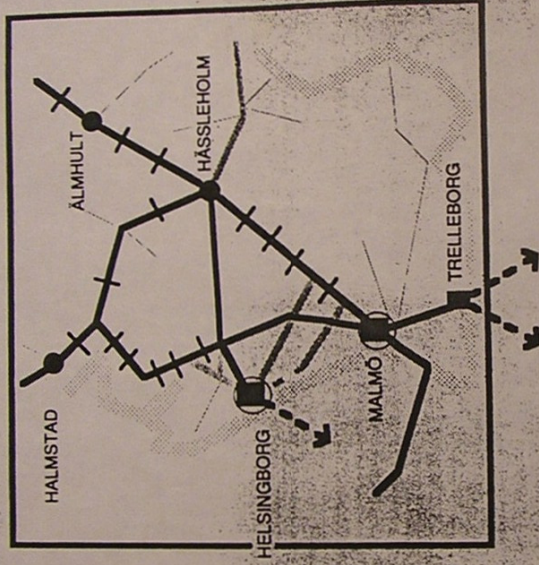

W. 486¹⁷

Ritschbangedes Sejel

Skisser t protesten Indvognen 1829

RIKSBANGÅRD SYD

Lokaliseringsutredning

SCANDIACONSULT

BANVERKET

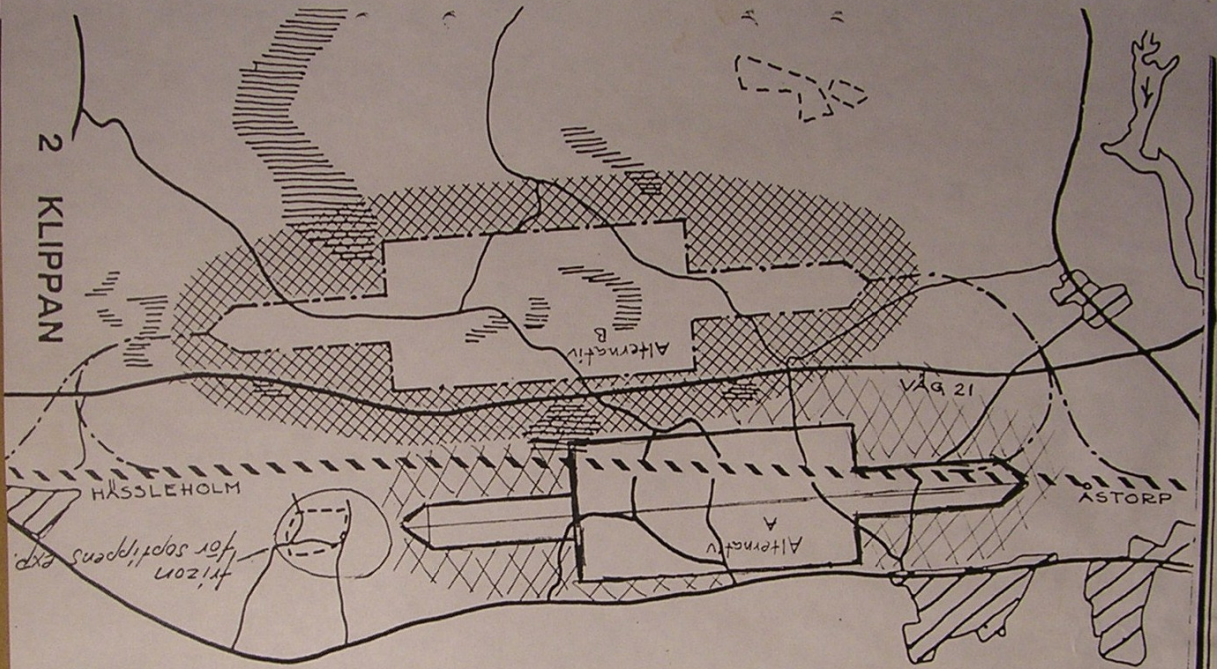
486

Obs! järnvägen går att
flytta till väg 21
Nytt tänkt område kan
då bli

Skala ~ 0 1 km

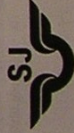
KLIPPAN

Nr 486 A

Riksbangård Syd

— en strategisk investering
inför 2000-talets
godstransporter

Bakgrund

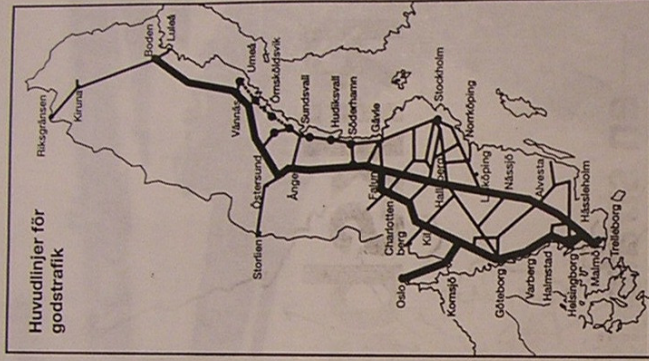
Under senaren 1990 startade diskussioner mellan förädrare för SJ och Banverket om projektet "Systemstudie Riks-bangård Syd". Bakgrunden till projektet är dels SJ's behov av bättre effektivitet och kvalitet i den framtida godsproduktionen, främst med kontinenten, dels Banverkets pågående planering av investeringar i den framtida stonjärnvägsnätet.

I södra regionen kommer Skåne att kraftigt påverkas av de planerade investeringarna i järnvägens infrastruktur. Detta främst beroende på den ökande trafiken från Skandinavien och Finland till Danmark och kontinenten med planerade bro- och färjeläder.

För att skapa en effektiv och lönsam produktion måste där-för en koncentration ske till färre ringerbangårdar s.k. riks-bangårdar i huvudlinjens förgreningpunkter. Kontakten med järnvägsnätet i centrala Europa bekräftar att den svenska strategin för godstransporter på järnväg ligger i linje med vad som planeras på kontinenten.

En av de viktigaste komponenterna i en "Systemplan för järnvägen i Skåne" är därför en Riksbangård (RBO) Syd. Denna kommer att förändra produktionen på bangårdarna och läplanen, men även att påverka produktionssystemet i andra delar av Europa.

Det fortsatta arbetet får ge underlag för beslut om eventuell etablering, lokalisering och utformning av en riksbangård för godstrafiken till/från och genom Skåne.

Godsmarknadens

Effektiva godstransporter bedöms som en avgörande faktor för näringslivet konkurrenskraft. Transportbranschen står inför en stor utmaning när det gäller att möta kraven från transportköparna och konkurrensen inom den gemensamma europeiska transportmarknaden. Kundens värdet av godstransporter utgår från kravet på en låg kostnad men andra faktorer spelar numera en alltmer betydelsefull roll.

Industrins utveckling mot större och mer specialiserade produktionsenheter med ofta stor geografisk spridning innebär i sig ökade transportbehov. Ökad förädlingsgrad och därmed högre varuvärdet ställer ökade krav på kvalitet, flexibilitet och snabbhet i transportsystemet. "Time Compression" i näringslivet där transporterna mellan underleverantörer, olika tillverkningsenheter och grossister/klieforsäljare ses som en integrerad del i ett flödestänkande ställer krav på tidshållning och rättidighet.

utveckling

Lastbilssystemet har varit framgångsrikt med att möta marknadens krav, framför allt avseende utlandstransporterna, men en ökande satsning på järnvägar i Europa med kraftfull byggad, bidrar emellertid till en ökad framtidstro inom järnvägsystemet. Trängseln i trafiken och på vägarna i Europa innebär att tillväxten i trafiken måste överföras på järnväg. Transportrådet har bl. a. mot bakgrund av ovan-nämnda faktorer och Långtidsutredningen 1990, gjort prog-noser för utrikes godstransporter fram till år 2020. Med 1990 som bas innebär prognosen att transportvolymen på järnväg bedöms öka med 41 % till år 2000 och 155 % till år 2020. Dessa volymökningar ligger till grund för studien.

Ökad konkurrenskraft

Förärvande finns tre olika "system" för vagnslastrafiken till/från kontinenten: direkttag från en region i Sverige till rangerbangårdarna Maschen och Seddin i Tyskland, direkttag från en uppsamlingsplats i Sverige till en målregion på kontinenten samt konventionell vagnslastrafik "hela vägen".

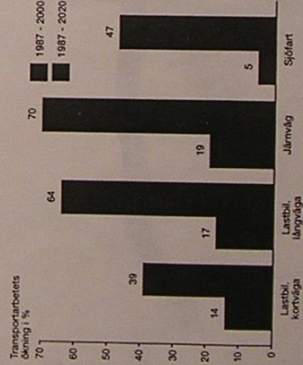
Det nya med riksbangård Syd är att samtliga direkttag till och från kontinenten bildas eller bryts på bangården.

Med dessa möjligheter att i Sverige bilda frekventa direkttag till aktuella destinationer i förbeställda tåglägen, kommer kontrollen över kontinentstransporterna att öka markant och transportprodukten därmed förädlas. Det ovannämnda förhållande kommer också i princip att rida för transporter syd till nord.

För nordisk industri innebär möjligheten till kortare leveranstider, men framförallt rättidighet i transporterna, ett bidrag till industrins strävan efter "time compression", som stärker konkurrenskraften.

En annan viktig funktion hos RBG Syd är att vara "Sverige gränsen", med deplfunktioner och övrig gränsadministration. RBG Syd skall dessutom ur distributionsynpunkt kunna ersätta nuvarande bangårdar i Sjöde och därmed bidra till en väsentlig rationalisering av produktionen.

Godstransportprognos

Enligt prognosen ökar således transportarbetet med järnväg från 18,2 miljarder tonkm år 1987 till 21,7 år 2000 d.v.s. med 19 % och till 31 miljarder tonkm år 2020 d.v.s. med 70 %.

Inom den konkurrensutsatta delen av transportmarknaden ökar järnvägens sin marknadsandel från ca 30 % år 1987 till ca 34 % år 2000 och 37 % år 2020.

RBG Syd=Europabangård Nord

RBG Syd blir "Sverigegränsen" där internationella tåg bil-
das och/eller färdigsläpplades för destination till kontinenten. Hit
kommer i sin tur tågen från kontinenten och fördelas till sina
nordiska destinationer. För kontinenttrafiken finns med
RBG Syd, möjlighet att bilda minst ett direktutgående tåg till
20-tal målplatser på kontinenten.

En stor del av tågen till kontinenten färdigbildas på RBG
Syd, medan andra redan är färdigbildade från andra delar av
Sverige eller Norden. Dessa använder RBG Syd som "depå".
Den funktionen som då bör finnas är främst s.k. RIV-syning,
lastjustering, vagnreparation, fraktsedeladministration,
hulkklärning, kundservice och vagnvård av tomvagnar. RBG
Syd måste tillföras dessa funktioner om den skall fylla sin
roll i ett framtida transportsystem och bli en strategisk inves-
tering för kontinenttrafik och distributionen inom södra
Sverige.

Utbyggnaden av RBG Syd kan ske i två etapper. Den första
omfattar 48 riktningsspår för volymerna år 2000, en infarts-
grupp om 12 spår och en rangervall. Då byggs sannolikt ock-
så uttagsgrupp om 8 spår, delar av lokdepå, spår för repara-
tion, vagnvård och lastjustering samt vägar, byggnader m.m.
Viktigt är även anläggning för bromsprovning.

En andra etapp kan byggas ut till 64 riktningsspår för voly-
merna år 2020 samt övriga kompletteringar. Vidare har ut-
rets en tredje etapp med 32 riktningsspår. Då RBG Syd kom-
mer att hantera gods och vagnar från och till Norden och kon-
tinenten, är det viktigt att kapaciteten är tillräcklig i en
framtid och att utbyggnadsmöjligheter finns.

Även en utbyggnad i flera mindre etapper kan aktualiseras.
Av stor vikt är att dagens miljö- och säkerhetskrav (t.ex. han-
tering av "farligt gods") kan tillgodoses i samband med
byggandet av bangårdar.

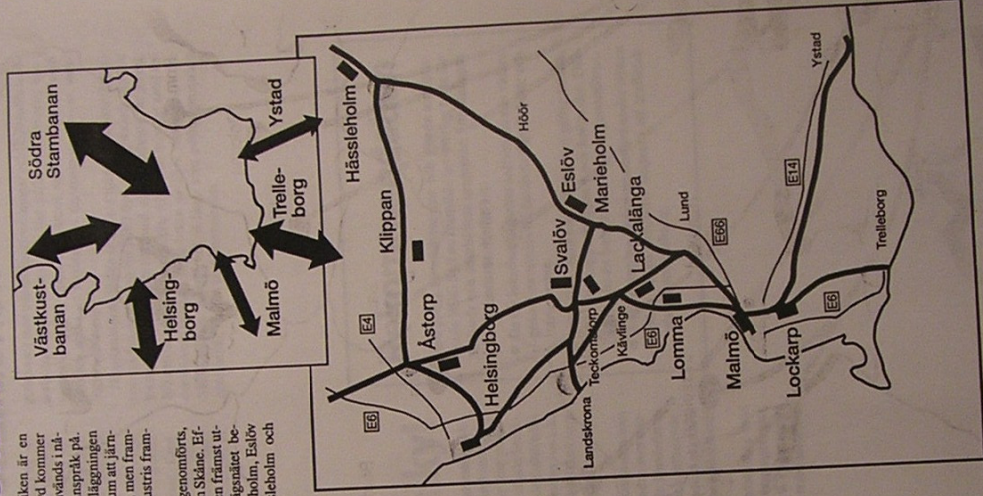
Lokalisering i Skåne

Lokaliseringen av en Riksbangård för godstrafiken är en komplicerad fråga med många aspekter. RBG Syd kommer att kräva betydande areal, mark som redan idag används i nägot syfte och som många intressenter kan göra anspråk på. De eventuella lokala skador och inbudsområden som anläggningen medför, bör dock inte tillåtas överskugga det faktum att järnvägsstrafik är miljövänlig, säker och resurssnål, men framför allt att satsningen är strategisk för svensk industris framtid.

I en särskild lokaliseringsutredning, som genomförs, studerades 12 intressanta lokaliseringslägen inom Skåne. Efter en första genomgång av alternativen vid vilken främst utbyggnadsmöjligheten och reservvägar i järnvägsnätet bedömdes reducerades alternativen till 6 st: Marieholm, Eslov, nord, Lackalunga (Lund) samt Svalöv, Hassleholm och Åstorp.

Kriterier som användes var: hur väl lokaliseringsstället RBG Syds koncept avseende den långväga trafiken och distributionen samt möjligheten att utmarknads-synpunkt lokalisera en kombiterminal till RBG Syd. Andra kriterier var kapacitetseffekter, marginalkostnader, möjligheten att exploatera marken samt miljökonsekvenser bl.a. avseende natur, jord- och skogsbruk, kultur, friluftsliv, vatten, luft, buller och säkerhet.

För den fortsatta översiktliga bangårdsutredningen och till grund för den samhällsekonomiska utvärderingen, har främst tre alternativ studerats: Marieholm, Eslov och Lackalunga. Ett av dessa har utgjort grund för de fortsatta samhällsekonomiska bedömningarna. Hittills gjorda bedömningar pekar på att någon av dessa platser är "bäst", alternativt lokaliseringsutredningen bedömdes det som mest befintliga anläggningarna i Helsingborg och Malmö, i syfte att klara de ökande volymerna och att samtidigt uppfylla Riksbangårdskonceptet.

Effekter för produktionen

Effekterna av att genomföra RBG Syd, blir väsentliga för såväl konfekturfabriken, distributionen i Skåne och Blekinge som för framtagna tågplaner, lokomjörplaner och distributionsplaner för de studerade tidpunkterna år 2000 och år 2020 med och utan RBG Syd.

Direkttagningen innebär att den genomsnittliga transporttiden kan minskas med ca 25 %, högre frekvens i många av relationerna och en fast anknytning på bestämningssorterna. Dessutom underlättas kontrollen av var vagnarna befinner sig. Samlokalisering av olika operativa ledningsfunktioner medför att samarbetet med den dagliga anpassningen av

godstjänster med utländska förbindningar och färjetrafiken underlättas och effektiviseras. Vad gäller reparationer, tomvagnsvård på inkommande vagnar samt försäkrat översyn kommer också att beaktas vid dimensioneringen av verkstadskapaciteten.

Distributionen i Skåne och Blekinge påverkas avsevärt genom en koncentration till RBG Syd. Gruppplacering av levererade vagnar direkt till kund utan ytterligare rangering. Effekterna i övriga Sverige blir främst ett minskat antal utdistributionsrangeringar, samt behov av färre riktningsspår för skånetrafiken. Kombi vill så långt som möjligt producera egna belag mellan kombiterminaler.

Samhälls-ekonomisk kalkyl

För att möjliggöra jämförelser och prioriteringar mellan olika projekt använder Banverket i sina samhällsekonomiska beräkningar vissa gemensamma förutsättningar som prisnivå, kalkylperiod, kalkylräntan m. m. För varje objekt beräknas kostnadsdifferenser mellan det s. k. utredningsalternativet och ett jämförelsealternativ. Resultatet redovisas i en s. k. nettonuvärdesvot som bör vara 0 för att objektet skall vara lönsamt. Nuvarande genomsnittskvot i den svenska investeringsplanen är 1,3.

Kalkylens stora inflyktsposter är rangeringskostnaden som minskar med 2,9–4,5 mdr, trafikeringkostnaden som minskar med ca 1 mdr och tidsvinster om ca 2 mdr. Nuvärdet av anläggningkostnaden uppgår till ca 2,5 mdr och nettonuvärdeskvoten blir 1,6–2,2. Med effekten av minskad vägtrafik och verkstadsinvesteringen införd förbättras lönsamheten ytterligare.

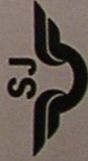
En känslighetsanalys visar att en kostnadsökning med 30 % på anläggningen eller en reduktion av rangeringar, volymer och tidsvärden med vardera ca 30 % ej ger sämre kvot än 1,2; detta tyder på att RBG Syd har en stabil samhälls-ekonomisk lönsamhet.

Rekommendation

Med givna förutsättningar och gjorda antaganden är RBG Syd en framtida investering både för SJ Gods och samhällets synpunkt. Utredningen rekommenderar därför att:

- De tre lokaliseringsalternativen utreds vidare genom en remiss till berörda myndigheter och intressenter.
- RBG Syd studeras snarast vad gäller teknik, lämplig etapputbyggnad och kostnader. Där efter bör en bangårdsutredning genomföras.
- En Systemplan Skåne genomförs under hösten '91, i vilken projektet belyses i ett trafiktekniskt sammanhang.

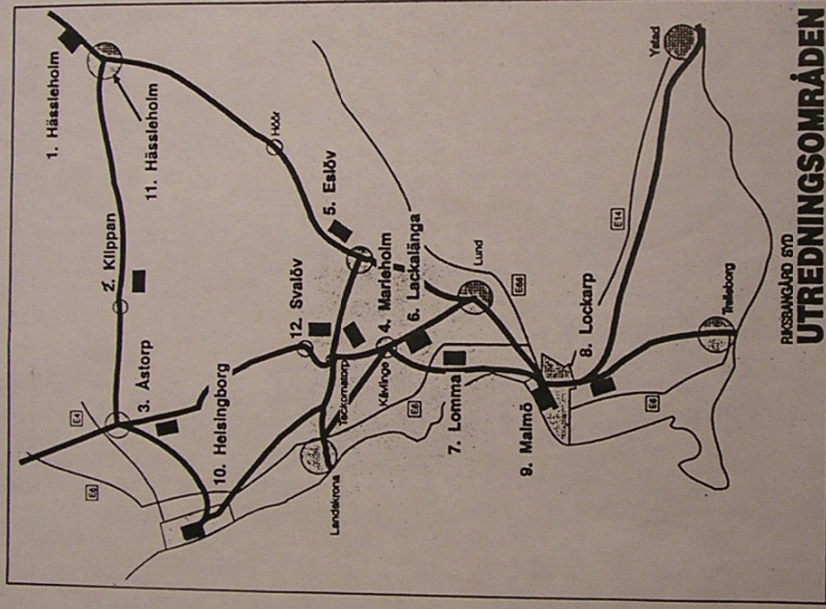
Projekt "Systemstudie Riksbangård Syd"

Stab Strategisk
Utveckling

Planerings-
avdelningen

RIKSBYGNADE SYD
UTREDNINGSMRÅDEN

0. SAMMANFATTNING

Systemstudie Riksbangård Syd (RBG Syd) startade senhösten 1990. Bakgrunden till projektet är dels SJ:s behov av större rationalitet i den framtida godsproduktion, främst mot kontinenten, dels Banverket's pågående revidering av stamnätsplanen. I konceptet RBG Syd ingår: Kontinenttrafik, Distribution Skåne-Blekinge, Gränsadministration, Vagnservice och Kombiterminal. Föreliggande utredning är projektets lokaliseringstudie. Andra delprojekt är marknadsanalys, produktion, gränsadministration och kalkyl-ering. Projektet har samförat med "Systemplan Skåne".

Beräknade godsflöden för RBG Syd motsvarar transportrådets prognos för år 2000 och år 2020. Detta motsvarar ca 105 resp 140 avgående tåg. Studien förutsätter bl a utbyggt Västkustbana och en fast Öresunds förbindelse samt utbyggt kapacitet på järnleden Trelleborg - Sassnitz.

Bangårdens layout innehåller:

- Infartspår
- Rangervall
- Riktningsspår
- Ufartspår
- Lokdepå
- Vagnverkstad
- Förtäglingspår
- Byggnader
- Vagnslutningar

samt eventuellt:

- Kombiterminal
- Spår för gruppväxling
- Spår för gränsadministration

För trafik motsvarande år 2000 krävs 40-48 st riktningsspår och för år 2020

64 st. Fullt utbyggt bedöms anläggningen bli ca 5 km lång och uppta ett

markbehov om ca 2,5 km². Sysselsättningen för fullt utbyggt anläggning

beräknas bli 400-500 personer.

Utgångspunkten för tänkbara lägen har varit följande:

- RBG Syd skall ligga nära de stora godsströmmarna
- RBG Syd skall ligga på en bana med genomgångsmöjlighet
- Markutrymme och lämplig topografi skall finnas
- RBG Syd skall inte inkräkta på tätorter och viktigare natur- och kulturmiljöer.

Obs!

- * minas arkebällfallen som förtvinner inom nedlagda vägar i området

- koncentration av miljöförligt gods
- 64% ökning av lastbilstrafik
- 3200 vagnar/dygn ska hanteras

7 km x 700 m
med bryggor

Tolv lokaliseringsalternativ har analyserats på grundval av följande kriterier

- 1 Affärskoncept
- 2 Markanvändning
- 3 Miljökonsekvenser
- 4 Trafiksäkerhet
- 5 Trafikeringskonsekvenser

- 6 Anläggningskostnader
- 7 Driftskostnader
- 8 Kapacitet
- 9 Flexibilitet

Alternativ 7 Lomma ger för stort intrång i befintligt bebyggelse. Alternativ 8 Lockarp (söder om Malmö) uppfyller för dåligt konceptet med lokal distribution till bl a Norra Skåne och Blekinge. Befintliga bangårdar i Malmö, Helsingborg och Hålsjöholm, alternativ 9, 10 och 11, saknar utrymme för RBG-Syd.

De sju återstående alternativen efter det första urvalet erbjuder tillräckliga utrymmen för en produktionsanläggning av den här storleken. Inverkan på markanvändningen synes godtagbar och, möjligen med reservation för alt. Kilpan, uppstår inga allvarliga konsekvenser för natur- och kulturmiljön. På grund av topografiska förhållanden är kostnaden för alt. Hålsjöholm och Svalöv 10-20 % högre.

För att uppfylla riksbangårdens affärskoncept bör anläggningen ligga långt söder ut, dock ej söder om Malmö. Närhet till hamn och närhet till distributionsmarknaden styr detta val. Det betyder att läget är gynnsamt i "tratten" Malmö-Eslöv-Teckomatorp. Sammantaget innebär det att de lämpligaste lokaliseringsalternativen enligt denna utredning är

- alt 4 Märteholm
- alt 5 Eslöv
- alt 6 Lackalånga

Tredje steget i valprocessen är att jämföra dessa tre alternativ enligt denna utredning

- alt 1 Hålsjöholm
- alt 3 Åstorp
- alt 12 Svalöv

Den genomförda kalkyleringen visar att den sk nettouvärdeskvoten ligger mellan 1.6 och 3.5 vilket är över den genomsnittliga kvoten för projekt i gällande stornätsplan. En genomförd känslighetsanalys visar på en stabil samhällsekonomisk lönsamhet.

6.22

KLIPPAN

Uppfyllande av affärskoncept

Klippan är en godtagbar lokaliseringssort som tågbildningspunkt för utlandsdelen av vagnslasttrafiken samt för kombitrafiken.

Men Klippan är ingen lämplig lokaliseringssort med tanke på distributions-
trafiken. Gods till och från Malmö-regionen får en förlängning av trans-
porttiden med ca 45 minuter jämfört med om riksbangården lokaliseras till
Södra stambanan. Även gods i relationen Malmö-kontinenten får givetvis
stora tidsförlängingar.

Klippan ligger alltför långt från Trelleborg för att en Riksbangård här skall
kunna fylla funktionen "Sverige-gränsen" på ett bra sätt.

Markanvändning

Jord- och skogsbruk

Området är till större delen skogsbevuxet och är småkuperat. Närmast
Klippan finns områden med jordbruksmark, mestadels av lägre klass (1-5).
Ett mindre område närmast Klippan är av högre klass.

Bebyggelse

Inom hela området finns mellan 60 och 70 bostadshus. De är utspridda över
hela området med en viss koncentration till områdets nordvästra del.
Konflikterna med befintlig bebyggelse är jämförbar med övriga områden.

Tätortsutveckling

Klippan kommun redovisar i sin översiktsplan utbyggnadsområden för
bostäder i östra delen av Klippan och Vedby samhällen, dvs strax utanför
det studerade området. I Hylisöfsta, intill områdets östra del, finns planer på
ett industriområde. En placering av riksbangården inom det studerade om-
rådet innebär inga konflikter med planderad tätortsbebyggelse.

En placering av riksbangården inom det studerade området innebär relativt
goda möjligheter för en utveckling av andra handels- och industriverk-
samheter i anslutning till bangården, främst i de östra delarna av Klippan.

Västrafik

Området genomkorsas av en relativt nybyggd sträckning av riksväg 21 och järnvägen Hasselholm - Åstorp. Även några mindre vägar korsar området. Stax öster om området går väg 108. Västrafikförsörjningen av området är bra. En utbyggnad av riksbangården inom huvudsakligen områdets norra del, där det är minst nivåkillnader, förutsätter att riksväg 21 flyttas söderut och aktuell järnväg mellan Hasselholm och Åstorp flyttas norrut.

0,6 m

Övrigt: Man har i stället valt att inkräkta på de för naturvården intressanta platserna i söder. Olen.

Området genomkorsas av en 130 kV högspanningsledning samt innehåller en sotlapp. Vid Stjörnossen finns ett intresse för förvärt redovisat.

Miljökonsekvenser: vid ett stort inkräkningsområde från naturvården

Naturvårdsintressen

Inom området finns några mindre partier med redovisade naturvårdsintressen, främst kring Stjörnossen som ingår i ett större område kallat Klosterhagarna - Sörtdalarna. Naturvårdsintresset gäller naturbetsmarker, rik flora och fauna samt geologiska intressen vid västra Sörtdalssjön. Inga riksintressen berör området.

2,2 m

här blir man
färdig till
banan

Kulturmiljövärdsintressen

Området kring det medeltida Herrevadskloster är av riksintresse för kulturmiljövården genom ett stort antal fornlämningar och ett betat kulturlandskap längs Rönne å. Herrevadsklosters skola är ett annat område av intresse för kulturmiljövården. Bägge dessa områden ligger strax söder om det område som studerats för riksbangården.

spårgård
X min
gamla gårdar

Fritidsliv

Området med ett stort beteslandskap kring Herrevadskloster har bedömts värdefullt för det rötliga fritidslivet. Länsstyrelsen har föreslagit att området skall bli naturreservat. Beteslandskapet bör hållas öppet och pågående markanvändning i skogen bedöms inte inkräkta på fritidslivets intressen. Naturreservatet kring Herrevadskloster berör inte direkt riksbangårderna området, men det område som redovisats som intresse-område berör södra delen av det studerade området, för riksbangården.

Trafiksäkerhet.

Tillkommer några eller rikshög

Detta alternativ ger mycket hög belastning eller 72 tåg/dygn på sträckan Hasselholm - Åstorp. Alternativ Klippan är därför mindre bra från trafiksäkerhetssynpunkt.

inf. vid 1
100 avseende
är 200

Trafikeringskonsekvenser

Väg

Det viktade vägvärdet till Riksbangården från upptagningsområdet är 62 km.

Järnväg

De trafikekonomiska konsekvenserna har ej beräknats för Klippan. Effekterna bedöms vara likvärdiga med Åstorp. Detta innebär att Klippan ger likt trafikarbete för den längdstanta inrikestrafiken. Trafikarbete för distributions- och kontinenttrafiken blir dock stort.

Det totala tågtrafikarbetet blir år 2000 cirka 20,1 miljoner tågkilometer per år. År 2020 ökar tågtrafikarbete till 34,9 miljoner tågkilometer per år.

Anläggningskostnad

Området är förhållandevis kuperat. Jordlagen utgörs troligen av mer genomsläppliga material än alternativen i exempelvis Marielund och Läckalunga. Dessa förutsättningar tillämnas med förekomst av kärnmaterial för att anläggningskostnaden för detta alternativ bedöms bli relativt höga.

Driftkostnad

Driftkostnaderna bedöms inte avvika från normalfallet.

Kapacitet

Sträcka	Intervall kap.	G-tåg/d	Standard
Halmstad-Hässleholm	35-50	2	grön
Hässleholm-Eslöv	145-185	0	grön
Eslöv-Malmö	20-60	0	grön
Hässleholm-Åstorp	55-85	72	gul
Halmstad-Åstorp	65-85	37	grön
Åstorp-Teckomatorp	50-70	87	röd
Teckomatorp-Malmö	65-90	83	grön
Eslöv	20-60		

Flexibilitet

Normal.

Klippanbygdens Natur

till

SKÅNES NATURVÄRDSFÖRBUND

Synpunkter på lokaliseringen av Riksbygård Syd.

Utreddningsförslaget framhåller alternativten Marieholm, Selöv och Lackalunga. Dessa har sällats fram ur en grupp på sex intressanta lokaliseringsplatser. Här har vi med tillfredsställelse sett att Klippan-alternativet - som fanns med i den ursprungliga lokalisering-utredningen - inte medtagits.

Klippan-alternativet är tydligen dåligt vad beträffar belägenhet och godsflöde. Ett sjuttiofem godståg per dygn skulle trängas med "pågatåg" och rikstrafik på sträckan Helsingborg - Håsløholm. Det kunde bli problem med både trafiksäkerheten och miljön.

När det gäller naturvärdsintressena konstaterar utredningen "Inom området finns några mindre partier med redovisade naturvärdsintressen". Här måste vår förening protestera. Av bifogad kartskiss framgår att de intressanta - och i kommunens översiktsplan redovisade - bevarandsområdena är betydande i det tilltänkta bangårdsområdet.

- Dessutom ser man att det till hälften kommer att ligga inom ett känsligt arkeologiskt område.

Inte minst alarmerande är det att Sjömossen råkar illa ut. Den är en del av naturkomplexet och fågelområdet Sorrödsasjöarna. Sjömossen har man lyckats skydda från torvtäkt - bangårdsområde blir det aldrig tal om!

Hännabä är ett intressant forminnesområde i en starkt kuperad natur. En stor del av det södra området är för övrigt kuperat. Det betyder väcker natur men också hög anläggningskostnader. Här kan de två ingå en fruktbar symbios och avstyra projektet!

Vi är glada över att Klippan-alternativet inte prioriterats. Måtte det aldrig komma upp till diskussion igen!

Klippan den 30 augusti 1991

FÖR KEN

.....
Åke Gilbertson

Konkurrerande intressen

Enligt kommunens översiktsplan

Tälotsutbyggnad. Bostäder resp. verksamheter

Naturvård

Åkermark med kvalitetsklass

Kulturmiljö

Torv

Riksbangård Syd

Område 2

KLIPPAN

